

2. Миц-Давыденко Е.А., Айзберг О.Р., Митронин А.В. Клинические особенности стоматологического статуса пациентов с нарушениями пищевого поведения. – Эндодонтия 03/12, с. 21-27.
3. Gerasimovich I.S., Boldrev Y.A. Basic principaks and psychology of communication with patient dentist ckinic. – Ekaterinburg. – 2000.
4. Swanson A.J. Motivational interviewing and treatment adherence among psychiatric and dually diagnosed patients. J. Nerv Ment Dis. 1999, Oct;187(10):630-5.
5. Монографія Р. В. Кадыров, О. Б. Асриян, С. А. Опросник «Уровень комплаентности»: монографія. Учебное издание Мф гос. ун-т, 2014, 74 с. ISBN 978-5-8343-0927-7.
6. Reshetnyk L. Substantive view of compliance as an important component of comperehensive treatment patients with generalized parodontal diseases, associated with anorexia nervosa. *Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference, Washington, USA, 6-8.04. 2020, p.247-250.*

ПРОЛОНГОВАНИЙ ВПЛИВ МАЛИХ ДОЗ РАДІАЦІЇ ЯК ФАКТОР АЛЛОСТАТИЧНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

*Соколенко В. Л., Соколенко С. В.
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького*

Екстремальні фактори навколишнього середовища часто призводять до порушення діяльності гомеостатичних систем організму. Чутливість до них визначається генетичними, психологічними чи фізіологічними особливостями індивідууму [1]. Дослідження біомаркерів адаптації чи дезадаптації до екзогенних чинників вважається одним з важливих завдань біомоніторингу людини [3]. Наразі активно обговорюється питання про можливість адаптації біологічних об'єктів до хронічного радіаційного опромінювання у малих дозах [4]. Зокрема, стосовно людини актуальною проблемою радіаційної епідеміології є оцінка ризиків радіаційно-індукованого прискорення старіння чи виникнення різноманітних віддалених дисфункцій [2]. У той же час, при моніторингу стану здоров'я мешканців територій посиленого радіоекологічного контролю України до цього часу основну увагу звертають на виражені клінічні ознаки у опромінених когорт населення, що обмежує можливості профілактичних заходів прихованих ефектів.

Нами проаналізовано показники рівня імунної системи, ліпідного обміну, тиреоїдного статусу та окисно-антиоксидантного балансу у студентів Черкаського національного університету віком 18-24 років, котрі від народження до повноліття проживали на територіях посиленого радіоекологічного контролю зі щільністю забруднення ґрунтів ізотопами ^{137}Cs $3,7 \cdot 10^4 - 18,5 \cdot 10^4$ Бк/м² (IV радіаційна зона).

Встановлено, що в обстежених, котрі зазнали хронічного радіаційного опромінювання, спостерігається відносна імуносупресія за показниками Т-клітинної ланки імунітету. За умов додаткового емоційного стресу, зумовленого екзаменаційною сесією, імуносупресія посилюється, зумовлюючи вихід за межі гомеостатичної норми імунорегуляторного індексу CD4+/CD8+, важливого біомаркера передчасного старіння імунної системи. Паралельно у значної частини обстежених виявлені ознаки синдрому вегето-судинної дистонії, гіпертиреозу, гіпотиреозу, гіперхолестеринемії

(за рахунок фракції холестерину ліопротеїнів низької щільності). Оцінка відносного та атибутивного ризиків показала, що всі ці дисфункції можна розглядати як опосередковані біомаркери аллостатичного навантаження.

Відносний та атибутивний ризики характеризують участь окремого фактора або комплексу факторів у формуванні порушень стану здоров'я людини чи розвитку різноманітних дисфункцій. Їх перевага – можливість використання у випадках, коли дисфункції проявляються лише у частини осіб з аналізованої когорти.

Таким чином, в осіб віком 18-24 років, котрі зазнали пролонгованого впливу малих доз радіації, сформувалися ознаки аллостаза за певними показниками імунно-нейроендокринного комплексу. Молодь із територій посиленого радіоекологічного контролю України повинна перебувати під постійним медичним контролем.

Література

1. Belsky J., Pluess M. Beyond risk, resilience, and dysregulation: Phenotypic plasticity and human development. *Development and Psychopathology*. 2013. Vol. 25. P. 1243–1261.
2. Orgiazzi J. Radiation-related health effects of major nuclear events. *La Revue du praticien*. 2015. Vol. 65(1). P. 93–94.
3. Rossnerova A. et al. Mapping the factors affecting the frequency and types of micronuclei in an elderly population from Southern Bohemia. *Mutation Research/Fundamental and Molecular Mechanisms of Mutagenesis*. 2016. Vol. 793. P. 32–40.
4. Tang F. R., Loke W. K., Khoo B. C. Low-dose or low-dose-rate ionizing radiation-induced bioeffects in animal models. *Journal of radiation research*. 2016. Vol. 58(2). P. 165–182.

СПЕКТРОФОТОМЕТРИЧНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ВІТАМІНУ В₁₂ У ПРОДУКТАХ ХАРЧУВАННЯ

Стрижак С.В., Криворучко А.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Вітаміни – життєво необхідні речовини. Деякі вітаміни не можуть синтезуватися в організмі людини і тварин або синтезуються в недостатніх кількостях, тому повинні надходити ззовні з продуктами харчування. Таким є вітамін В₁₂.

Вітамін В₁₂ (ціанкобаламін) – антианемічний. Він оберігає організм від злоякісної анемії. Добова потреба людини у вітаміні В₁₂ становить 0,8 – 0,1 мг. Така невелика кількість вітаміну В₁₂ необхідна організму для нормального функціонування нервової, серцево-судинної системи, нуклеотидного біосинтезу, засвоєнню Феруму та метаболізму амінокислот.

До групи кобальтумісних біологічно активних речовин (вітаміни В₁₂) входять власне ціанкобаламін, гідроксікобаламін і дві коферментні форми вітаміну В₁₂ (метилкобаламін і 5-дезоксиаденозилкобаламін). Ціанкобаламін завжди є вітаміном В₁₂, але не завжди вітамін В₁₂ є ціанкобаламіном. Ціанкобаламін є коферментом при синтезі нуклеїнових кислот і метіоніну, приймає участь у процесі дозрівання еритроцитів, забезпечує синтез ліпопротеїнів в мієліновій тканині і глутатіону (тому його дефіцит супроводжується розвитком анемії, нейтропенії та неврологічних розладів) [1,3,4].